

RAADSINFORMATIEDOCUMENT GEMEENTE WATERLAND

Raadsnummer	: 204-80
Zaaknummer	: 17010-2025
Onderwerp	: Stand van zaken uitvoering motie niet-commerciële coffeeshop (motie 204-76) en terugkoppeling expertmeeting niet-commerciële coffeeshop
Portefeuillehouder	: Marian van der Weele
Contact via	: Team Control, Openbare Orde en Veiligheid
Datum	: 26 augustus 2025

Inleiding

Op 6 maart 2025 heeft de raad een motie ten aanzien van het realiseren van een niet-commerciële coffeeshop aangenomen. Hierin is het college opgeroepen om beleid te ontwikkelen dat een niet-commerciële coffeeshop mogelijk maakt in de gemeente Waterland. De burgemeester is op grond van artikel 174 gemeentewet (o.a. vanuit handhaving openbare orde belast met toezicht op voor het publiek openstaande gebouw, de verlening van o.a. de vereiste gedoogverklaring vloeit hieruit voort) en artikel 4:81 Awb, bevoegd om de beleidsregels ten aanzien van een (niet) commerciële coffeeshop vast te stellen.

De motie roept ook op om in gesprek te gaan met deskundigen en betrokkenen om, onder andere, randvoorwaarden voor het beleid te kunnen stellen.

Op 1 juli 2025 heeft er een expertmeeting plaatsgevonden voor de gemeenteraad met diverse experts.

In dit raadsinformatiedocument geven wij u:

- een korte opsomming van hetgeen in de expertmeeting is gedeeld;
- nadere duiding van de overwegingen uit de motie;
- de belangrijkste uitgangspunten en randvoorwaarden waaraan een aanvraag voor het uitbaten van een niet-commerciële coffeeshop getoetst zal worden, (bijlage 2);
- de conclusie over de mogelijkheid van de vestiging van een niet-commerciële coffeeshop indien de randvoorwaarden worden toegepast.

Ook is een aantal bijlagen opgenomen:

bijlage 1 bevat verdiepende onderzoeken, bijlage 2 bevat de uitgangspunten voor het op te stellen beleid en bijlage 3 bevat een overzicht van de toepassing van het afstandscriterium op de 4 grootste kernen van de gemeente Waterland. Tenslotte bevatten bijlage 4,5 en 6 beantwoording en extra duiding op diverse gestelde vragen.

Uitkomsten expertmeeting

Er is door de Brijder en de GGD gezamenlijk een presentatie gegeven. Zij hebben voor deze presentatie ook input gevraagd van het Trimbos-instituut. Uit de Gezondheidsmonitor Jeugd 2023 komt naar voren dat 20% van de minderjarigen (12-16 jaar) in Waterland ooit wiet of hasj heeft gebruikt. Dit is hoger dan in de regio Zaanstreek-Waterland; regionaal is dit namelijk 10%. Ook recentelijk wietgebruik (gebruik van wiet in de laatste 4 weken) is onder de jeugd in Waterland hoger (13%) dan in de regio Zaanstreek-Waterland (6%). Volgens de Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2024 heeft 49% van de jongvolwassenen (16 t/m 25 jaar) in Waterland ooit wiet gebruikt, dat percentage is hetzelfde in de regio Zaanstreek-Waterland.

Recentelijk wietgebruik is onder jongvolwassenen in Waterland 19%, in de regio Zaanstreek-Waterland is dat 18%. In de laatste 12 maanden geven jongvolwassenen in Waterland vaker aan wiet te hebben gebruikt (33%) dan in de regio (29%). Volgens de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (18+) is het recentelijk en ooit wietgebruik vergelijkbaar in Waterland en de regio Zaanstreek-Waterland.

Cannabis is na alcohol de meest voorkomende problematiek binnen de verslavingszorg. Nicotine en alcohol veroorzaken echter de meeste maatschappelijke schade, waarbij alcohol ook de grootste veroorzaker is van overlast in het uitgaansleven. De maatschappelijke kosten naar aanleiding van alcoholgebruik zijn om die reden het hoogst.

Er is gesproken over de kwaliteit van softdrugs. Brijder en GGD geven aan dat synthetische cannabis in Nederland nauwelijks voorkomt. Dit wordt echter door de exploitant van de niet-commerciële coffeeshop in de gemeente Zwijndrecht ontkend.

In aanvulling op de presentatie hebben de GGD en Brijder een aantal links met betrekking tot diverse publicaties gedeeld. Deze links zijn in bijlage 1 toegevoegd.

Preventie

Preventieprogramma's worden regionaal ingekocht en uitgevoerd door Brijder en GGD.

Effectiviteitsonderzoek toont aan dat preventie positieve impact kan hebben. Kosten voor een eventueel aanvullend onderzoek en extra preventieve inzet, zoals geadviseerd door de GGD en Brijder tijdens de presentatie, is niet mogelijk binnen het huidige budget voor deze twee organisaties in de begroting van de gemeente Waterland. Tijdens de presentatie werd tevens verwezen naar het experiment met de gesloten coffeeshopketen. Het doel van het experiment is om te onderzoeken of gereguleerde productie, distributie, en verkoop van cannabis mogelijk is. Tijdens het experiment verkopen coffeeshops in tien verschillende deelnemende gemeenten gereguleerde, op kwaliteit gecontroleerde cannabis. Hierbij heeft iedere deelnemende gemeente binnen lokaal beleid een eigen handhavingsmatrix en regels ten behoeve van preventie opgesteld. Zie bijlage 1 voor een link naar aanvullende informatie over het experiment gesloten coffeeshopketen.

Tijdens de expertmeeting is er veel aandacht besteed aan het mogelijk ontstaan van een ontmoetingsplek voor minderjarige jongeren in de nabijheid van de locatie van een niet-commerciële coffeeshop. Daarnaast is er gesproken over het gebruik van softdrugs onder minderjarige jongeren in de gemeente Waterland en de effecten die de jongerenwerkers waarnemen.

Training en scholing van coffeeshopmedewerkers, vergelijkbaar met de opleiding 'sociale hygiëne' in de horeca, worden wenselijk geacht en kunnen via beleid gestimuleerd worden. Gemeenten kunnen eventueel aanvullende trainingen aanbieden. De gemeente Alkmaar is hier een voorbeeld van. Het keurmerk cannabisverkooppunten, hoewel nog niet geaccrediteerd, kan hierin ook een rol spelen.

Praktijkvoorbeelden

In Purmerend zijn twee commerciële coffeeshops, waarvan de gemeente geen overlast ervaart. Dit kan komen door hun locatie of het feit dat ze er al lang gevestigd zijn. Jaarlijks vindt overleg plaats met de exploitanten om zaken te evalueren. Het coffeeshopbeleid bevat voorwaarden over locatie, vergunningen en exploitantenselectie, plus een sanctiestrategie gebaseerd op een matrix. De gemeente Purmerend erkent dat het vermoeden van overtreding van het gedoogbeleid blijft bestaan, vooral door handelsvoorraad en frequente aanvulling bij drukte.

De exploitant van de niet-commerciële coffeeshop in de gemeente Zwijndrecht geeft aan dat een coffeeshop met een pasjessysteem kan leiden tot nagenoeg geen straathandel en een afname van overlast. In Zwijndrecht is door de exploitant circa 300.000 euro besteed aan maatschappelijke doelen, zoals preventie, voorlichting en voedselbank. Daarbij geeft de exploitant aan dat de cannabis die van onvolgende kwaliteit voor een (niet-commerciële) coffeeshop is, verkocht wordt in de straathandel in plaats van in de coffeeshop.

De exploitant geeft aan dat gemiddelde leeftijd van klanten 32 jaar oud is en medicinale gebruikers gemiddeld 44 jaar oud. Het cannabisgebruik onder jongeren wordt door de exploitant als “levensfase gebonden” beschouwd.

Keurmerk coffeeshops

Het keurmerk “Keurmerk cannabis verkooppunten” is bedoeld om de professionaliteit, kwaliteit, betrouwbaarheid en transparantie van aangesloten coffeeshops zichtbaar te maken. Daarnaast kan het keurmerk bijdragen aan een transparante administratie, scholing van personeel, voorlichting aan consumenten, hygiëne, veiligheid, leefbaarheid en communicatie richting overheidspartners.

Hoewel het keurmerk momenteel nog niet officieel geaccrediteerd is, zijn er reeds elf coffeeshops in Nederland gecertificeerd met dit keurmerk.

Politie

De politie presenteerde diverse cijfers en maakte een vergelijking met de gemeenten Enkhuizen en Schagen, waar één of meerdere commerciële coffeeshops gevestigd zijn. De politie geeft aan actief mee te werken aan integrale controles en benadrukt het belang van verkeersveiligheid, die in deze regio's onder druk staat door de aantallen overtredingen als gevolg van het rijden onder invloed van drugs.

Overwegingen uit de motie

Tijdens de expertmeeting zijn de in de motie genoemde overwegingen geanalyseerd en toegelicht door de aanwezige experts. Ook is er eigen onderzoek verricht om de beantwoording te kunnen aanvullen waar nodig.

In de regio van de gemeente Waterland een aanzienlijke groep volwassenen cannabis blijkt te gebruiken.
Volgens de Gezondheidsmonitor (GGD/Brijder) ligt het cannabisgebruik onder volwassenen in Waterland circa 2% lager dan in de regio. Onder jongeren (12–16 jaar) en jongvolwassenen (16–25 jaar) is het gebruik echter hoger dan het regionale en landelijke gemiddelde.

Er sprake is van een bredere maatschappelijke verschuiving richting decriminalisering van coffeeshops (mede ingegeven door het door de overheid opgezette wietexperiment).

Sinds de jaren '70 geldt het landelijke gedoogbeleid voor coffeeshops, bedoeld om soft- en harddrugsmarkten te scheiden. Dit beleid staat onder druk vanwege tegenstrijdigheden in wet- en regelgeving, beperkte transparantie en knelpunten in handhaving. Het rapport *Het failliet van het gedogen* onderstreept de noodzaak van vernieuwing en vormde mede de aanleiding voor het experiment gesloten coffeeshopketen. Dit experiment duurt vier jaar, met een mogelijke verlenging van anderhalf jaar. Doel is te onderzoeken of gereguleerde teelt en distributie leiden tot een beter controleerbaar en effectiever beleid. Resultaten zijn nog niet beschikbaar.

Er thans geen coffeeshop in de gemeente Waterland is.

In de gemeente Waterland is geen coffeeshop aanwezig. Bewoners zijn aangewezen op omliggende gemeenten (Hoorn, Purmerend, Amsterdam). De motie stelt dat er sprake is van illegale handel in verschillende kernen.

In diverse kernen van de gemeente Waterland illegale (straat)handel plaatsvindt in zowel soft- als harddrugs.

De politie geeft aan dat meldingen (slechts 2 maal een meld misdaad anoniem) en aangiftes hiervoor onvoldoende onderbouwing bieden; vaststelling van straathandel is complex en vereist heterdaad of concrete (anonieme) meldingen om verder onderzoek te kunnen doen.

Bij aanschaf van softdrugs in naburige gemeenten als Amsterdam en Purmerend het zicht ontbreekt op de kwaliteit en samenstelling van de cannabis en de lokale cannabisgebruikers (met mogelijke problemen).

Een recent onderzoek van het Trimbos-instituut toont aan dat er in hennep soms vervuiling voorkomt, hoewel de gemeten waarden binnen de wettelijk toegestane limieten blijven. Daarmee zijn de gezondheidsrisico's niet direct significant, maar transparantie over herkomst en samenstelling blijft een aandachtspunt. Zie voor een verwijzing naar het onderzoek bijlage 1

Met een niet-commerciële coffeeshop (een coffeeshop op basis van het stichtingsmodel) een duidelijke knip wordt gemaakt in softdrugs en harddrugs.

Een stichtingsmodel (niet-commerciële coffeeshop) beperkt zich tot de verkoop van softdrugs en sluit daarmee aan bij het oorspronkelijke scheidingsdoel van het gedoogbeleid. GGD en Brijder bevestigen dat er geen aanwijzingen zijn dat soft- en harddrugs in Waterland gezamenlijk worden verhandeld.

Praktijkervaringen bij initiatieven zoals De Ambassade Zwijndrecht, Stichting Columbus Harderwijk en Cannabiswinkel Piramide Bussum, laten zien dat niet-commerciële coffeeshops effectief zijn in het bevorderen van volksgezondheid, sociale cohesie en het terugdringen van illegale handel en criminaliteit. Initiatieven in o.a. Zwijndrecht, Harderwijk en Bussum noemen voordelen zoals bevordering van volksgezondheid, sociale cohesie en beperking van illegale handel. In de expertmeeting is niet vastgesteld of deze effecten aantoonbaar zijn.

Tussenconclusie

Hoewel de expertmeeting waardevolle informatie opleverde, gaf het onvoldoende input voor de formulering van expliciete randvoorwaarden. Hierdoor ontbrak een duidelijk kader om het vraagstuk systematisch te benaderen. De noodzakelijke randvoorwaarden zijn geformuleerd op basis van een analyse van het diverse beleidsstukken van andere gemeenten met betrekking tot zowel niet-commerciële als commerciële coffeeshops.

Uitgangspunten beleid

Ter informatie is een overzicht bijgevoegd waarin de belangrijkste uitgangspunten zijn opgenomen die als basis dienen bij het opstellen van het toekomstige beleid. Dit overzicht geeft inzicht in de kernprincipes en richtlijnen waarbinnen het beleid verder ontwikkeld zal worden. Het is belangrijk om te benadrukken dat het hierbij nog niet gaat om het volledige of definitieve beleidsdocument, maar om een voorlopig kader dat als vertrekpunt fungeert voor verdere uitwerking en discussie. Zie hiervoor bijlage 2.

Conclusie

Op basis van de expertmeeting en de verkregen informatie kan worden geconcludeerd dat het realiseren van een niet-commerciële coffeeshop in de gemeente Waterland een complex vraagstuk is, dat vraagt om een zorgvuldige afweging van veiligheid, leefbaarheid en lokale context. Hoewel er argumenten zijn die wijzen op mogelijke voordelen van een niet-commerciële coffeeshop zoals controle op productkwaliteit, vermindering van de straathandel ten behoeve van het gebruik van cannabis door gebruikers van 18 jaar en ouder en het bevorderen van voorlichting en preventie onder diezelfde groep, zijn er ook duidelijke aandachtspunten. Zo zijn de middelen voor aanvullende preventieve inzet beperkt en ontbreekt het aan feitelijke onderbouwing voor enkele uitgangspunten uit de motie. Ook verkeersveiligheid en mogelijke verstoring van de leefomgeving vormen aandachtspunten binnen de gemeentelijke verantwoordelijkheid.

Daarnaast blijkt uit de inventarisatie van criteria en randvoorwaarden dat het vinden van een geschikte, maatschappelijk verantwoorde locatie binnen de schaal en structuur van de kernen Monnickendam, Broek in Waterland, IJpendam en Marken bijzonder lastig is. Om deze reden zijn deze vier kernen nader beschouwd voor de ruimtelijke toetsing.

Binnen deze analyse is uitgegaan van een afstandscriterium van 250 meter tussen de coffeeshop en een aantal gevoelige locaties. Het gaat daarbij om bestemmingen zoals onderwijsinstellingen, sportvoorzieningen, jeugdlocaties, horeca en buurthuizen. Deze functies worden als gevoelig beschouwd vanwege hun maatschappelijke doelstellingen en de aanwezigheid van minderjarigen of andere risicogroepen.

De richtlijn van 250 meter is niet willekeurig gekozen. In meerdere gemeenten, zoals Zwijndrecht, Amsterdam, Alkmaar, Utrecht en Haarlem, wordt een vergelijkbare afstand gehanteerd in het coffeeshopbeleid. Deze afstandsgrens is bedoeld om directe invloed op jongeren en kwetsbare groepen te beperken, overlast te voorkomen en duidelijkheid te bieden bij de beoordeling van locaties. Ook past het afstandscriterium binnen bredere gemeentelijke beleidsdoelstellingen op het gebied van gezondheid, jeugdbeleid, sportstimulering en leefomgevingskwaliteit.

Geconcludeerd kan worden dat, ondanks de wens van de gemeenteraad om een niet-commerciële coffeeshop mogelijk te maken, de combinatie van ruimtelijke beperkingen, beleidsmatige aandachtspunten en het ontbreken van een geschikte locatie binnen de kernen Monnickendam, Broek in Waterland, IJpendam en Marken ertoe leidt dat vestiging op dit moment niet uitvoerbaar is.

De motie van de gemeenteraad, ingediend door D66 en de inspanningen van diverse raadsleden, hebben veel kennis en inzicht gegeven. De uitwerking van de motie heeft geleid tot de toelichting van de experts, de cijfers over het gebruik van cannabis onder minderjarigen en het gebrek aan informatie en meldingen over de illegale straathandel.

Uw raad wil ik vragen om samen met het college het gesprek aan te gaan over wat er voor nodig is om een communicatie- en actieplan op te stellen. Dit plan zal voorzien in het verhogen van de meldingsbereidheid van onze inwoners op de constatering van stabiele feiten en dan met name de illegale handel in soft- en harddrugs. Bovendien geven de cijfers aanleiding om meer (preventieve) inzet te doen om de problematiek van het gebruik van softdrugs (en andere potentieel verslavende middelen) onder minderjarigen te verlagen. Ook daar is aanvullend budget voor nodig om de GGD hiervoor in te kunnen zetten.

Met vriendelijke groet,

drs. M.C. van der Weele
burgemeester

Bijlage(n):

Bijlage 1

verdiepende onderzoeken

1. https://breuerintraal.nl/publicaties/?wpv_post_search=coffeeshop&wpv_aux_current_post_id=9817&wpv_aux_parent_post_id=9817&wpv_view_count=9938
2. <https://breuerintraal.nl/publicatie/coffeeshops-in-nederland-2022/>
3. <https://breuerintraal.nl/publicatie/de-markt-voor-coffeeshops-in-de-gemeente-helmond/>
4. <https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/lood-en-pesticiden-aangetroffen-in-cannabis-uit-nederlandse-coffeeshops/>
5. <https://eenvandaag.assets.avrotros.nl/editorial/docs/rapporthetfaillietvanhetgedogen.pdf>
6. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/experiment-gesloten-coffeeshopketen-wietexperiment>

Bijlage 2

Uitgangspunten beleid

Maximumstelsel en verdeling vrijgekomen gedoogverklaring

Concreet houdt het maximumstelsel in dat binnen de gemeente maximaal één gedoogverklaring en één exploitatievergunning wordt afgegeven. Als het maximum van één niet-commerciële coffeeshop is bereikt – dat wil zeggen dat hiervoor een gedoogverklaring en exploitatievergunning van kracht zijn – dan worden verdere aanvragen voor de exploitatie van een niet-commerciële coffeeshop op grond van dit maximumstelsel niet in behandeling genomen.

Locatie criteria

a. Bestemmingsplan

Een niet-commerciële coffeeshop kan slechts gevestigd worden op een locatie met een horecabestemming dan wel een gemengde bestemming, waar onder meer horeca toegestaan is.

b. Nabijheid horeca

Daarnaast zijn kwetsbare gebieden en/of gebieden met een hoge concentratie horeca uitgesloten als potentiële locatie. Er wordt geen vestiging toegestaan in de nabijheid van een horecabedrijf met een andere bezoekersgroep, wanneer door de vestiging van de niet-commerciële coffeeshop problemen voor de openbare orde kunnen ontstaan door de ontmoeting van de verschillende bezoekersgroepen.

c. Terrasverbod

Een niet-commerciële coffeeshop heeft geen terras.

d. Draagvlak

Voor het vestigen van een niet-commerciële coffeeshop zal een toetsing van het draagvlak in de omgeving dienen te worden uitgevoerd

e. Overige criteria

1. De afstand tussen de niet-commerciële coffeeshop en scholen voor primair, middelbaar en hoger onderwijs, jongerencentra die zich hoofdzakelijk richten op een publiek vanaf 15 jaar en ouder of andere gevoelige bestemmingen, zoals sportaccommodaties, is hemelsbreed minimaal 250 meter.
2. Een niet-commerciële coffeeshop wordt uitsluitend toegestaan in een pand dat al voldoet of zal voldoen aan de inrichtingseisen die gesteld worden in de geldende, van toepassing zijnde wet- en regelgeving, zoals de gemeentelijke bouwverordening, de APV en het Besluit Bouwwerken Leefomgeving, tenzij hiervan in dit beleid expliciet wordt afgeweken.
3. De omgevingskenmerken van de locatie als zodanig mogen er niet toe leiden dat het woon- en leefklimaat in de omgeving van de niet-commerciële coffeeshop en/of de openbare orde en veiligheid op ontoelaatbare wijze nadelig worden beïnvloed;
4. Er mag geen sprake zijn van een concentratie van niet-commerciële coffeeshops, of van niet-commerciële coffeeshops en andere horecabedrijven, in een gebied waarvan redelijkerwijs verwacht mag worden dat als gevolg van deze concentratie het woon- en leefklimaat in het betrokken gebied in ontoelaatbare mate worden belast.
5. Er is sprake van een goed zichtbare locatie, met het oog op de wens van (maatschappelijke) controle.
6. Een niet-commerciële coffeeshop heeft geen terras
7. Het geldende bestemmingsplan moet de functie horeca op de betreffende locatie toestaan.
8. De niet-commerciële coffeeshop mag niet gevestigd worden binnen de gebieden die aangegeven zijn op de kaart in bijlage 3.
9. De niet-commerciële coffeeshop mag niet in verbinding staan met een woning.

Gedoogcriteria voor coffeeshops (AHOJGI-(plus) criteria)

De verkoop van softdrugs wordt door het Openbaar Ministerie gedoogd als wordt voldaan aan de zogenaamde AHOJGI-(plus) criteria:

A: geen affichering: dit betekent geen enkele vorm van reclame anders dan een summiere aanduiding op de betreffende lokaliteit;

H: geen harddrugs: dit betekent dat geen harddrugs voorhanden mogen zijn en/of verkocht worden;

O: geen overlast: onder overlast kan worden verstaan parkeeroverlast rond de coffeeshop, geluidshinder, vervuiling en/of voor of nabij de coffeeshop rondhangende klanten;

J: geen verkoop aan jeugdigen en geen toegang voor jeugdigen tot een coffeeshop: gelet op de toename van het cannabisgebruik onder jongeren is gekozen voor een strikte handhaving van de leeftijdsgrens van 18 jaar;

G: geen verkoop van grote hoeveelheden per transactie: dat wil zeggen hoeveelheden groter dan geschikt voor eigen gebruik (= 5 gram) én slechts een beperkte handelsvoorraad (niet meer dan 500 gram). Onder 'transactie' wordt begrepen: alle koop en verkoop in één coffeeshop op eenzelfde dag met betrekking tot eenzelfde koper;

I: geen toegang voor en verkoop aan anderen dan ingezetenen van Nederland.

Als aanvullende voorwaarde geldt dat in een coffeeshop geen alcoholhoudende drank mag worden verkocht (**plus-criterium**).

De gedoogcriteria

De gedoogcriteria gelden ten aanzien van de volgende onderwerpen:

- a. de inrichting;
- b. de (samenstelling en het doel van de) stichting en het personeel;
- c. de softdrugs;
- d. de overige producten;
- e. de bezoekers;
- f. de administratie; en
- g. de exploitatie.

Ad a. de inrichting

Om (blijvend) te kunnen worden gedoogd als coffeeshop worden aan de inrichting waarin de niet-commerciële coffeeshop wordt geëxploiteerd de volgende eisen gesteld:

1. de inrichting dient te beschikken over een voor publiek toegankelijke verblijfsmogelijkheid;
2. de inrichting mag niet over een loket of afhaalpunt in de buitenmuur van de inrichting beschikken;
3. er mag geen rookruimte zijn, in het ondernemingsplan dient aangegeven te worden hoe het gebruik van cannabis (zonder tabaksproducten) in de inrichting eventueel wordt gefaciliteerd;
4. de inrichting dient een open en transparant karakter te hebben. Vanuit de openbare ruimte is er zicht op en in de inrichting, zodat toezicht daarop, ook zonder daartoe de inrichting te hoeven betreden, vanaf de openbare ruimte mogelijk is. Dit zicht wordt blijvend gewaarborgd door onderhoud en door geen handelingen te (doen)verrichten of goederen of voorwerpen te plaatsen, zodanig dat het zicht op en in de inrichting wordt belet of beperkt. De ramen mogen niet (deels) afgeschermd of geblindeerd zijn;
5. in de omgeving van de inrichting bevindt zich steeds voldoende parkeergelegenheid voor bezoekers van de inrichting. Bij de bepaling hiervan wordt rekening gehouden met de aard en de omgeving van de coffeeshop;
6. de toevoer van bezoekers naar de inrichting leidt niet tot verkeersopstoppen of andere verkeershinder;
7. de inrichting ziet er van buiten en van binnen blijvend verzorgd uit en bevindt zich in een goede staat van onderhoud;
8. het terrein, daaronder begrepen de openbare ruimte, rondom de inrichting wordt schoongehouden, gereinigd en blijft vrij van afval (in de ruimste zin des woords);

9. op het terrein en in de directe omgeving van de inrichting mogen geen bezoekers of personeelsleden van de coffeeshop blijven “hangen”, hierop wordt door de portier actief toegezien;
10. er wordt actief op toegezien dat niet wordt geblowd in de directe omgeving van de inrichting;
11. de inrichting mag niet voorzien zijn van een terras;
12. De oppervlakte van de verblijfsruimte voor bezoekers van de coffeeshop mag niet minder dan 20 m² en niet meer dan 100 m² bedragen. De definitie van verblijfsruimte luidt (cf. Besluit Bouwwerken Leefomgeving): 'ruimte voor het verblijven van mensen, dan wel een ruimte waarin de voor een gebruiksfunctie kenmerkende activiteiten plaatsvinden.' De coffeeshop wordt aangemerkt als een horecaonderneming en dient daarom te voldoen aan de inrichtingseisen die gelden voor horecaondernemingen zoals benoemd in het Besluit Bouwwerken Leefomgeving.
13. de coffeeshop moet zich op de begane grond bevinden;
14. de toegang tot de coffeeshop moet rechtstreeks vanaf openbaar terrein bereikbaar zijn;
15. de inrichting waarin de niet-commerciële coffeeshop wordt geëxploiteerd voldoet blijvend aan de inrichtingseisen die gesteld worden in de geldende, van toepassing zijnde wet- en regelgeving, zoals in het Besluit Bouwwerken Leefomgeving, de gemeentelijke bouwverordening en de APV, tenzij hiervan in dit beleid expliciet wordt afgeweken (zie o.a. gedoogcriterium onder nummer 12).

Ad b. de (samenstelling en het doel van de) stichting en het personeel

Om (blijvend) te kunnen worden gedoogd als coffeeshop worden aan de stichting, de personen die daarin participeren en het (overige) personeel de volgende eisen gesteld:

16. de coffeeshop wordt geëxploiteerd in de vorm van een stichting zonder winstoogmerk. Dit moet onder meer blijken uit de statuten;
17. de stichting kent als organen een bestuur, tevens de exploitant, en een raad van toezicht (raad van commissarissen); het bestuur bestaat in ieder geval uit de feitelijke exploitant van de coffeeshop. De raad van toezicht bestaat uit minimaal drie leden en maximaal vijf leden en benoemt het bestuur. Ten minste een en bij voorkeur twee leden van het bestuur dan wel de raad van toezicht hebben aantoonbaar ervaring in het sociaal-maatschappelijke werkdomein (bijvoorbeeld in het onderwijs of de verslavings-/gezondheidszorg);
18. de personen die vanuit de stichting de coffeeshop feitelijk exploiteren dienen een minimale leeftijd van 25 jaar te hebben;
19. de personen die participeren in de stichting alsmede het (overige) personeel van de coffeeshop, mogen niet in enig opzicht van slecht levensgedrag zijn;
20. de personen die (vanuit de stichting) de coffeeshop feitelijk exploiteren moeten beschikken over een bewijsstuk waaruit blijkt dat zij beschikken over voldoende kennis en inzicht over de werking van drugsgebruik en de daaraan verbonden (gezondheids)risico's. Daarnaast dienen zij te beschikken over een SVH Verklaring Sociale Hygiëne;
21. de personen die vanuit de stichting de coffeeshop feitelijk exploiteren hebben een doorverwijsplicht naar de verslavingszorg als zij grond hebben of zouden moeten hebben voor het oordeel dat er sprake is van verslaving bij bezoekers van de coffeeshop. Stichting houdt de gemeente periodiek op de hoogte met een overzicht van het aantal doorverwijzingen;
22. de stichting en de personen die vanuit de stichting de coffeeshop feitelijk exploiteren hebben aantoonbaar een actieve rol richting de verslavingszorg en andere instanties. Dit moet o.a. blijken uit regelmatige contactmomenten met de verslavingszorg, onderwijsinstellingen en hulp- en dienstverlenende instanties;
23. ten minste één keer per jaar vindt een omwonendenoverleg plaats georganiseerd door de exploitant. Hieraan nemen ten minste deel de feitelijke exploitant, gemeente en een afvaardiging van de omwonenden;
24. in de coffeeshop mag alleen personeel werkzaam zijn dat voldoet aan de gedoogvoorwaarden en de exploitatievergunning;
25. een lijst van het actuele personeelsbestand moet bij de gemeente worden aangeleverd;
26. wijzigingen (in het personeelsbestand en overige wijzigingen) worden binnen één maand bij de gemeente gemeld;

27. tijdens de openingstijden van de coffeeshop dient altijd de feitelijke exploitant of, bij diens tijdelijke afwezigheid, een andere leidinggevende in de coffeeshop aanwezig te zijn. Deze leidinggevende dient als zodanig te zijn vermeld op de exploitatievergunning.

Ad c. de softdrugs

Om (blijvend) te kunnen worden gedoogd als coffeeshop worden aan de softdrugs die in de inrichting aanwezig zijn en die worden verkocht, afgeleverd of verstrekt, de volgende eisen gesteld:

- 28.** in de coffeeshop mogen slechts cannabisproducten, zoals vermeld op lijst II van de Opiumwet worden aangeboden;
- 29.** softdrugs mogen uitsluitend in de inrichting – d.w.z. binnen het voor publiek toegankelijke lokaal – worden verkocht, afgeleverd of verstrekt. Niet buiten de inrichting (via internet, telefoon, koerier, etc.) en ook niet via een loket of afhaalpunt in de buitenmuur van de inrichting;
- 30.** in de inrichting mogen geen andere verdovende middelen aanwezig zijn dan de onder gedoogvoorwaarde 28 genoemde softdrugs;
- 31.** aan één en dezelfde persoon mag in de inrichting per dag maximaal 5 gram aan softdrugs worden verkocht, afgeleverd of verstrekt;
- 32.** dat aan de gedoogvoorwaarde onder 31 wordt voldaan, moet steeds kunnen worden aangetoond;
- 33.** de maximale voorraad softdrugs die in de inrichting aanwezig mag zijn, mag niet meer bedragen dan 500 gram;
- 34.** er mogen geen softdrugs in de vorm van etenswaar of drank worden verkocht, afgeleverd of verstrekt dan wel daartoe aanwezig zijn, zoals in de vorm van spacecake.

Ad d. de overige producten

Om (blijvend) te kunnen worden gedoogd als coffeeshop worden ten aanzien van andere producten dan softdrugs die in de inrichting aanwezig zijn en die worden verkocht, afgeleverd of verstrekt, de volgende eisen gesteld:

- 35.** in de inrichting mogen geen alcoholhoudende dranken worden verkocht, afgeleverd of verstrekt, dan wel (daartoe) aanwezig zijn;
- 36.** in de inrichting mogen in beperkte mate en ongeschikt uitsluitend alcoholvrije dranken, etenswaren en aan softdrugs verwante kleinwaren – zoals vloeitjes, gripzakjes, aanstekers, vaporizers, kruidenmixen etc. – worden verkocht, afgeleverd of verstrekt;
- 37.** de producten als bedoeld in gedoogvoorwaarde 36 mogen alleen in de inrichting – d.w.z. binnen het voor publiek toegankelijke lokaal – worden verkocht, afgeleverd of verstrekt. Niet buiten de inrichting, zoals bedoeld in gedoogvoorwaarde 29.

Ad e. de bezoekers

Om (blijvend) te kunnen worden gedoogd als coffeeshop worden ten aanzien van bezoekers van de coffeeshop de volgende eisen gesteld:

- 38.** in de inrichting mogen geen personen aanwezig zijn die de leeftijd van 18 jaar nog niet hebben bereikt. Aan deze personen mogen door of door middel van de coffeeshop geen softdrugs (doen) worden verkocht, afgeleverd of verstrekt;
- 39.** bezoekers van de coffeeshop dienen ingezetenen van Nederland te zijn. Onder “ingezetenen van Nederland” worden verstaan: personen die op de datum dat zij zich in de inrichting bevinden, in Nederland hun vaste woonadres hebben, blijkend uit de Basisregistratie Personen (BRP);
- 40.** aan personen die geen ingezetenen van Nederland zijn mogen geen softdrugs (doen) worden verkocht, afgeleverd of verstrekt;
- 41.** de personen die vanuit de stichting de coffeeshop feitelijk exploiteren dienen zich ervan te verzekeren dat degene aan wie zij softdrugs verkopen, afleveren of verstrekken, ingezetenen van Nederland zijn;

42. de bezoekers van de coffeeshop dienen te beschikken over een geldig legitimatiebewijs (paspoort, identiteitskaart, verblijfsdocument en/of rijbewijs). De personen die vanuit de stichting de coffeeshop feitelijk exploiteren dienen dit te controleren.

Ad f. de administratie

Om (blijvend) te kunnen worden gedoogd als coffeeshop worden aan de (te voeren) administratie de volgende eisen gesteld:

- 43.** naast het voeren van de volgens de Algemene wet inzake rijksbelastingen verplicht gestelde administratie, moet een verkoopboek, inkoopboek en kas- of giroboek betreffende de (alle) aankoop en verkoop van softdrugs worden bijgehouden. Deze administratie dient inzichtelijk en overzichtelijk te zijn;
- 44.** de onder gedoogvoorwaarde 43 genoemde administratie dient steeds in de inrichting aanwezig te zijn en dient te worden bewaard gedurende een periode van zeven jaar;
- 45.** de stichting dient desgevraagd een bewijs van goed betaalgedrag van de Belastingdienst te overleggen aan de gemeente, als bedoeld in artikel 1.1.12 van de Leidraad Invordering 2008;
- 46.** een afschrift van het personeelsbestand als bedoeld in gedoogvoorwaarde 25 moet steeds in de inrichting aanwezig zijn ten behoeve van controles door o.a. gemeentelijke toezichthouders of politieambtenaren;
- 47.** een exemplaar of afschrift van de geldende exploitatievergunning en gedoogverklaring moet in de inrichting aanwezig zijn ten behoeve van controles door o.a. gemeentelijke toezichthouders of politieambtenaren.

Ad g. de exploitatie

Om (blijvend) te kunnen worden gedoogd als coffeeshop worden aan de exploitatie en bedrijfsvoering van de coffeeshop de volgende eisen gesteld:

- 48.** de inrichting mag uitsluitend geopend zijn tussen 12.00 uur en 22.00 uur. Buiten deze tijden dient de inrichting voor het publiek gesloten te zijn;
- 49.** buiten de openingstijden dient voor het publiek duidelijk te zijn dat de inrichting gesloten is. Dit moet blijken uit uiterlijke kenmerken, zoals een aanduiding “gesloten”, de vergrendeling van de toegang, het uitdoen van de verlichting, etc.;
- 50.** tijdens de openingstijden van de inrichting dient altijd de feitelijke exploitant of, bij diens tijdelijke afwezigheid, een andere leidinggevende in de inrichting aanwezig te zijn. Deze leidinggevende dient als zodanig te zijn vermeld op de exploitatievergunning;
- 51.** in de inrichting mogen zich geen kansspelautomaten bevinden, overeenkomstig de Wet op de Kansspelen;
- 52.** tijdens de openingstijden van de inrichting dient altijd ten minste één portier bij de toegang van de inrichting aanwezig te zijn. De portier(s) dien(t)(en) te voldoen aan het gestelde in de Wet Particuliere Beveiligingsorganisaties en Recherchebureaus (WPBR). De functie van portier mag niet worden verricht door anderen dan degenen die voldoen aan de WPBR;
- 53.** de exploitatie van de coffeeshop gebeurt zodanig dat daarbij, of ten gevolge daarvan, geen overlast ontstaat in welke vorm dan ook, in de directe omgeving van de coffeeshop. In ieder geval de portier, de leidinggevende en feitelijke exploitant treden op in geval van overlastsituaties;
- 54.** softdrugs mogen uitsluitend tegen betaling in de vorm van binnen Nederland geldende valuta worden verkocht, afgeleverd of verstrekt. Verkoop, aflevering of verstrekking van softdrugs om niet, in ruil voor goederen, onderpand of anderszins, is niet toegestaan. Dit geldt ook voor de overige producten die in de inrichting worden verkocht, afgeleverd of verstrekt;
- 55.** in de inrichting, buiten het zicht van passanten, moet op een voor bezoekers zichtbare en begrijpelijke wijze de prijslijst van producten, waaronder softdrugs worden kenbaar gemaakt;
- 56.** het is niet toegestaan om reclame te maken voor de verkoop vanuit de coffeeshop van softdrugs of andere producten. Dit geldt voor iedere (reclame-)uiting die vanaf de openbare ruimte de aandacht vestigt op, dan wel de verkoop, aflevering of verstrekking van softdrugs en andere producten in de inrichting bevordert of anderszins stimuleert;

57. van gedoogvoorwaarde 56 is uitgezonderd de naamsaanduiding, eventueel met bijbehorend onderschrift of logo, die aan de inrichting mag worden aangebracht en waaruit bezoekers kunnen afleiden dat in de inrichting softdrugs worden verkocht. Deze aanduiding dient te voldoen aan de toepasselijke wet- en regelgeving – o.a. het omgevingsplan en de welstandsnota – en behoeft voorafgaande goedkeuring van de burgemeester en -indien aangewezen als bevoegd gezag- van het college van burgemeester en wethouders;

58. op een voor bezoekers duidelijke zichtbare plaats in de inrichting dient een voorziening aanwezig te zijn met daarin gratis voor bezoekers mee te nemen informatiemateriaal over o.a. de gevolgen van drugsgebruik voor de volksgezondheid, verslavingszorg, psychische hulp, etc. Er dient structureel voldoende informatiemateriaal in de voorziening aanwezig te zijn;

59. de stichting en/of personen die vanuit de stichting de coffeeshop feitelijk exploiteren, organiseren en stimuleren activiteiten met betrekking tot informatie en voorlichting over drugsgebruik gericht op particulieren, groepen en onderwijsinstellingen en onderhouden actief contact met gebruikers van drugs, over de gevolgen van drugsgebruik;

60. de stichting en/of personen die vanuit de stichting de coffeeshop feitelijk exploiteren dragen actief bij aan het preventiebeleid, de verbetering van dit beleid, het controleerbaar houden van prijzen- er mag geen sprake zijn van woekerprijzen- alsmede van de kwaliteit, in samenwerking met de (overheids)instellingen die betrokken zijn bij het toezicht en de handhaving van de gedoogde handel in softdrugs. Voor zover mogelijk wordt voorlichting gegeven over de herkomst en samenstelling van de softdrugs;

61. de stichting en de personen die vanuit de stichting de coffeeshop feitelijk exploiteren moeten toestaan dat toezichthouders van de gemeente, politieambtenaren, dan wel andere bevoegden die belast zijn met de handhaving van de met de exploitatie van een coffeeshop verband houdende wet- en regelgeving, regelmatig controles uitoefenen in en naar de coffeeshop, de inrichting en de directe omgeving daarvan. De stichting en de personen die vanuit de stichting de coffeeshop feitelijk exploiteren verlenen alle medewerking aan deze controles. In het bijzonder verschaffen zij van de coffeeshop op eerste aanvraag de exploitatievergunning en gedoogverklaring en andere administratie, genoemd onder Ad f van deze gedoogvoorwaarden;

62. de stichting dient te handelen conform haar statuten;

63. de raad van toezicht heeft naast zijn andere taken, nadrukkelijk ook een controlerende en toezichthoudende taak. Desgevraagd of op eigen initiatief zal een afvaardiging van de raad van toezicht aan de burgemeester en/of de wethouder gezondheid inzage verschaffen over het gehouden toezicht binnen de stichting;

64. de statuten dienen te (blijven) voldoen aan de hiervoor gestelde (wettelijke) eisen ten aanzien van de doelstelling, de besteding van middelen en de samenstelling van het bestuur en de raad van toezicht.

Bijlage 3

Overzicht Monnickendam, Marken, Broek in Waterland en IJpendam met betrekking tot het afstandscriterium

250 meter afstand hemelsbreed vanaf:

Rood/groen: Sport

Geel: Scholen

Blauw: Horeca

Oranje: Kinderdagverblijven

Grijs: dorpshuizen, jeugd-lokaties (oa J.O.P. jeugd ontmoetingsplek)

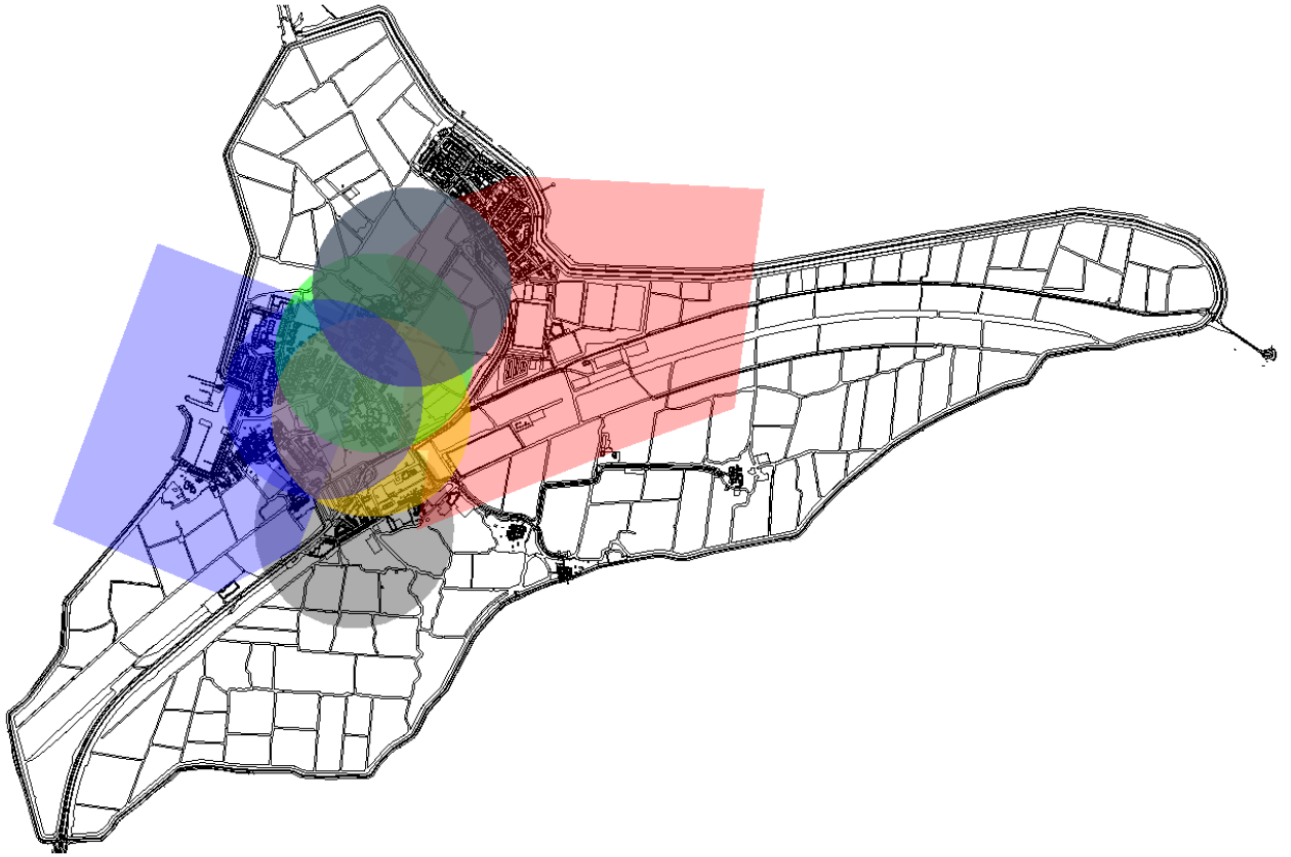
Monnickendam

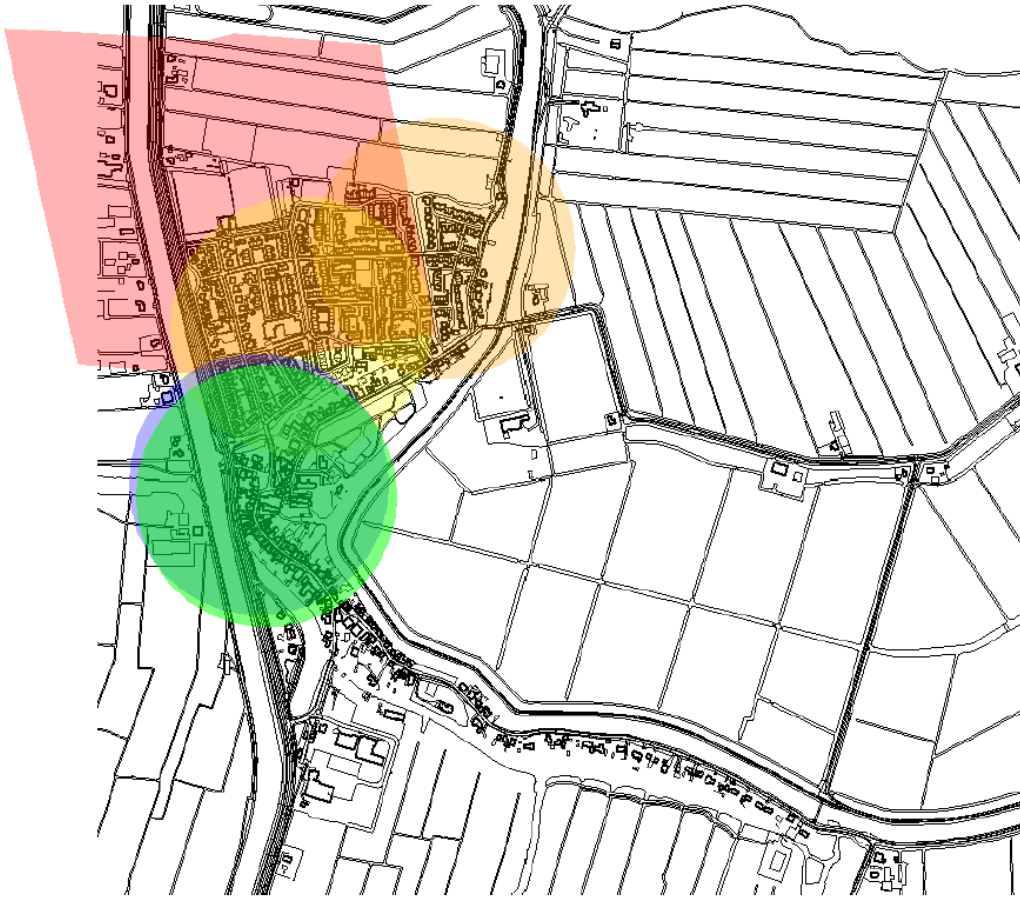
Broek in Waterland

Marken

Ilpendam

Bijlage 4

Vragen, inclusief antwoorden, gesteld door raadslid dhr. Zaal aan het Openbaar Ministerie per mail d.d. 2 juli 2025

Vragen

1. Op basis van welke juridische grondslag kwalificeert het OM de inkomsten van een transparant, fiscaal gecontroleerd en onder gemeentelijke regie opererend coffeeshopinitiatief als “crimineel geld”?
2. Kunt u hierbij aangeven waarin dit verschilt van reguliere, gedoogde commerciële coffeeshops die belasting betalen en waarvan inkomsten niet als crimineel worden bestempeld?
3. Betreft dit een landelijke beleidslijn van het OM of een invulling van het AP Noord-Holland? Indien het een landelijke beleidslijn betreft, kan deze worden gedeeld?
4. Indien inkomsten van coffeeshops per definitie als crimineel verdiend geld zouden moeten worden gezien, is het OM dan ook van mening dat belastingafdrachten zoals loon-, winst- en lokale belastingen die worden betaald, zouden moeten stoppen? Deze bedragen vloeien immers terug naar de overheidskas ten behoeve van maatschappelijke doelen en projecten.
5. Hoe rijmt het OM haar standpunt met het nationale en soms ook lokale beleid dat via het afpakken van crimineel vermogen juist investeert in preventie en maatschappelijke initiatieven? Waarom zou dit bij een gemeentelijke non-profit coffeeshop, die onder toezicht functioneert, ineens gelden als witwassen?
6. Nb. Deze projecten laten zien dat de overheid zelf actief inzet op het herinvesteren van geld met een ‘criminele oorsprong’ in preventieve en sociale initiatieven. Het is dan des te vreemder dat het OM zich zo hard opstelt tegenover een niet-commerciële coffeeshop die exact hetzelfde beoogt, maar dan zonder criminele oorsprong van het geld.

Is het OM bereid om het oorspronkelijke standpunt te herzien op basis van deze informatie? Zo nee, waarom niet?

Reactie Openbaar Ministerie:

Het Openbaar Ministerie (OM) heeft aangegeven niet in te gaan op alle individuele vragen, maar wil volstaan met een algemene toelichting. Het OM benadrukt dat het niet de bedoeling is om een inhoudelijke juridische discussie te voeren, omdat het vanuit een strafrechtelijk perspectief naar de situatie kijkt. Dit betreft onder meer het gedoogbeleid en de strafrechtelijke handelingen die plaatsvinden vóór de drempel van de coffeeshop. De eerdere uitlatingen van het OM moeten worden gezien als een advies, waarbij de uiteindelijke beslissing bij de gemeente ligt. Het is nooit de intentie geweest om de beleidsruimte van de gemeente te beperken of te frustreren.

Bijlage 5

Vragen, inclusief antwoorden, gesteld door raadslid dhr. Meij aan politie, basisteam Purmerend per mail d.d. 31 juli 2025.

Vraag 1:

Het aantal x rijden onder invloed t.o.v. het aantal aanhoudingen. Absolute aantallen zeggen weinig als je deze niet kunt afzetten tegen het aantal aanhoudingen

Antwoord vraag 1:

Ik snap de vraagstelling niet helemaal, bij het rijden onder invloed volgt er altijd een aanhouding of overbrenging omdat er op drugs/alcohol gecontroleerd moet worden. Deze getallen zijn dus hetzelfde.

Vraag 2:

Overlast door coffeeshop. In de presentatie staat dat er in 40 meldingen van overlast rond de coffeeshop waren maar 3 waren te relateren aan de coffeeshop. Vreemd. Ik zou graag willen weten hoe vaak er als gevolg van de coffeeshop er overlast is in de gemeenten die ik eerder heb noemt in de oorspronkelijk vraagstelling.

Antwoord vraag 2:

Het antwoord is dus 3 volgens onze systemen. De rest heeft niet direct met de coffeeshop te maken.

Vraag 3:

Zij vergeleken o.a. de situatie in Schagen en Enkhuizen met die van Waterland. Dat ze de situatie van Schagen noemen begrijp ik niet goed (veel aanhoudingen van rijden onder invloed van drugs) maar er wordt direct bij gemeld dat de situatie van bestuurders onder invloed veel hoger ligt dan in soortgelijke gemeenten. Er is dus wat in Schagen aan de hand, lijkt mij geen goed vergelijkingsmateriaal voor Waterland.

Antwoord vraag 3:

Wat er in Schagen aan de hand is, is dat we daar actief hebben gecontroleerd rondom de coffeeshop. Dat geeft dus een veel beter beeld als alle andere gemeente. Omdat we daar niet controleren en alleen reactief reageren.

Bijlage 6

Extra duiding antwoord politie komend uit PowerPoint gepresenteerd tijdens de expertmeeting d.d. 1 juli 2025.

Vraag 2:

Wordt er door politie opgetreden tegen straathandel/ Whatsapp-handel? Hoe vaak is er opgetreden met welk resultaat? Wat is de pakkans? Wat is de kwaliteit van die drugs (zowel hasj en wiet en andere drugsmiddelen)? Waar vindt de handel plaats?

Antwoord vraag 2:

Er zijn in de afgelopen twee jaar twee Meld Misdaad Anoniem (Hierna: MMA) meldingen binnen gekomen met betrekking tot de handel in verdovende middelen, na onderzoek is gebleken dat er naar aanleiding van deze MMA-melding geen strafbare feiten konden worden vastgesteld of personen vervolgd konden worden. De politie heeft de informatie van de genoemde 13 actieve dealers op geen enkele wijze ontvangen. MMA is een laagdrempelige manier van melden en volledig anoniem. De politie roept dan ook op om MMA-meldingen te maken.